

**Rehabeams regeering, ontdeckende d'intrigues der
Machiavelsche politijken van Utrecht, in welke vertoont wert
hoe en op wat maniere de provincie en stadt Utrecht nu
eenigen tijt is geregeert geweest**

<https://hdl.handle.net/1874/206119>

440 F

552

REHABEAMS REGEERING

Ontdeckende
d'Intrigues der Machiavelſche
Politijken van **UTRECHT**,

In welke verſtoont wert hoe en op wat maniere de Provincie
en Stadt **UTRECHT** nu eenigen tijt is geregeert geweest.

Door een Lief-hebber der Waerheydt & ſamen-gestellt.

Justitia Politica, Justitia Diabolica.

Gedrukt tot *Hamelen* in de, *Nieuwſtadt*, by *Everhard Veldhuysen*,
in wacht u voor *Sebadé*, het eerste Jaar na de 2. herstellinge
der *Arminiaensche* ofte *Louvesteynsche* Factie 1674.

Aen den Leser.

BEminde Leser, ick druck hier niemants naam uit, een schelm is een schelm, een hoer is een Vrouwe naem, die het niet is die treckt sich dat niet aan, maar soo haar eenige Lazari opdoen, of in haar droom door-knagingh des ghe- moets, alrede voor den Rechter staan, en haar noch willen excuseren, appliceert het op haar, dat ick die daer mede meen, ick heb voor desen geschreven, en mijn naem daer bygeset, nu dunckt het mijn niet nodich, te meer, terwijl ick geloof, dat niet een onpartijdigh Utrechts kindt, dit lesende, sal bekennen, niets buiten de waarheit geschreven te sijn: maar indien dit in 't publijck tegen gesproocken wort, soo sal mijn replijcq behoorlijck onderteickent, voor den dach komen, excuseert de druckfouten, en vaert wel.

Rehabeams Regeeringh.

H Ebbende al over langh gesien, dat vele Regenten vande Provincie van Utrecht, en der selver Inwoonders, haer leven, handel en wandel soodanich aenstelden, dat sy, neffens de andere hare Bontgenoten, onvermijdelijck te verwachten hadden, de storiende Fiolen van des Heeren gramschap.

Mijn ooghtmerck is niet, om hier op te halen, en aen te wijzen de generale sonde van alle de Geuniceerde Provincien, noch oock niet de sonden der gener, door welke de selve geregeert zijn, veel min de particuliere sonden der selver Inwoonders, het welck al te langh en te grooten werck soude wesen.

Ick sal dan een yeder van dese Provincie in 't generael, en oock eenige Regenten der selver in 't particulier voorstellen hare sonden, en den gevolge van dien, namentlijck: wat d'oorfaeck van 't Verraed, en de jammerlijke plagen des Oorlogs is geweest. Wel-verstaende, dat gelijk de gequetste Majesteit is tvveederley, alsoo oock van verraderye gesproken moet worden.

Desondn in 't generael, so wel van particulieren als Regenten in svvang gaende, sijn veel en uytsteekende tot inden hoochsten graat.

Als daar sijn die onverdragelijcke hovaerdye, en opgeblasentheyt, dronkenschap, gasten en brassen, spelen, hoereren, lichtveerdige en kostelijcke kleedingen, dat libertijns en Sociniaens leven, de verdruckinge der Gemeynthe, Weduvven en Wesen, het schryven en vryven tot verschooninge en voorstant van alderhande Secten, sonden en ongebontdentheden, die kleynnachte van Godts vvoort, van sijne heylige geboden en Dienaers, dat liegen en bedriegen, in 't bekuypen en vergeven der ampten en beneficien, die Sabbat-schendinge, dat ligtveerdich svveren en vloecken van jonck en oudt, sulcx dat een mensch de hairen te berge rijfsen, als men maar langhs de straat gaende, het selfde gedurich komt te horen, vvaer op gevolcht is eyge Wereltsche vvijsheyt, mitsgaders vergetenheyt van Godts vveldaden, oorsaken van vervverringe des gemoets.

Ik sal dan hier uit het gros gaen aenvvijsen eenige particuliere sonden, bestaende in eenige maximes, by ertelijcke Regenten gepleegt, en geobserveert tot onderdruckinge der Gemeynthe, Weduvven en Wesen, ter sijde stellende het gulde spreekvvoort, *salus populi suprema lex esto*, het gemeen gaet voor het particulier, *waer van het geroep tot God is gekomen, haer selfs en die vanden bloede in alle bedieningen indringende, met te rughstellingh van vele bequamer en gequalificeerder, niet lettende wie het land de meeste dienst kan doen, maer wie haer de meeste is, en bars party sal verstercken, al is men veer van honck, men*

vrient niet derst tegen-sprecken, om dat den and'ren sch e'm sijn vrient weder inde weg soude wesen: ten sy hier of daer een ongeluck'ge, al sijn sy vande vaillantste en bequaemste, welckers attestatien, soo van haar siecken als ghequetsten men niet wil accept:ren, en voorts hare onde:horigh: be:ol:den examineert, wat sy by yeder lening trocken, want sodanige sijn vanden bloede niet, kruylt haar? *Soo is gekomen, dat meest alle nichijens en neefjens sichte Compagnien hebben gehad, welckers exempel by vele anderen is gevolgt, en het Landt in sodanigh verval gebracht, de voorz: maets waren so laetdunckent en arrogant, dat al waren het maer jongens van 18 jaren, en nouwelijcx suffisant een degen te dragen, dat sy tegen dorsten spreken haren Capitein, Oversten, en Generael hun latende voorstaen, van alles grondige kennisse te hebben, en wordende by geval daar over bestrast, beriep den selven sich op sijn Vaertje, Oom of Cousijn, &c. in 't een of ander collegie sittende, die soude hem wel manteneren en revengeren, wegens' het ongelijck hem aangedaan, soo dat geen Commande wierde gerespecteert, maar gedisputeert, de minder aende meerder, en den meerder aenden Oppersten, niets defererende, maer pesse messe, als freres compagnons levende, en in plaets van sich en haar onder:heb:bende militie in goede oeffeninge te brengen en houden, meerder haer gebonden hielden aen veelderhande desbauches, niet wetende hoe sy het gelt, daer sy soo licht aenquamen, haestig genoeg doorbrengen souden, tegens dat het ander verschenen soude wesen, ja het proncken, en het kostelijck gekleet te sijn, gink so hoog, dat als een ander eerlijk man (die de schattingen waar uit sy betaalt worden, met de grootste becommerring vande werelt opbragt) haar gemoe:te, dat de straat haar te nauw was, gebeurde het noch dat sy een quaeden dobbel hadden, ten eersten eenige musquetten aen de wandt, wel gevonden.*

Als men alsoo sijn vrienden geholpen heeft, dan kan men met het overschot vrende goet doen, doch met die voorfichticheyt, dat men voor de weldaet soo veel trekt als deselve weerdig is, en worden daer en boven noch ge:aert en gerespecteert tot het nadragen vande pis:pet toe, sijnde den gebeneficeerde maar blijde, dat sijn gift wort aengenome, wat raat dan met den eet, is dat vragen! Dit is voor de engeluckige, die men weeren en onder wil houden, en vanden bloede niet sijn, men kan sijn selfs ook vanden eedt ontlaen, insonderheit van die, dewelcke leyt tegens sijn eygen interest, en tegens het genot van gisten en gaven, hoe soude anders de huysen en kasten van Ouders, kinderen en die vanden bloede, soo vol van alderhande kostelijckheden en rariteyten wesen, sulcx dat ses vande principaalste Silvermits-winckels inde Stadt te samen, soo veel niet soude vermogen op te brengen of leveren, als wel in een van deselve bloetsuygers en kasten gevonden kin worden, vvaer van men voorlede vynter een jaer geleden de blijken heeft gesien, als dat tractement ten Dnytschen-hayse geschiede, vvelcke kostelijckheden in dat huys al

leen, volgens hun eygen seggen, meerder bedragen in weerdye, als het goet dat man en vrouvv, met trouvven en versterf, te famen gebracht hebben, dat nochtans te Utrecht kundich is, al een goede penning te importeren, behalven dat de selve Regenten, noch so veel andere capitale goederen besitten en aengecoft hebben, is het dan vreemt, dat sy niemant neffens haer willen hebben, die haar inde kaart soude kunnen sien, en het aes af-handich maken.

Komt van buyten af eens yemant wat versoccken, niet tegenstaende hy vande beste aloy, soo van af-komst en bequaamheyt is, al heeft hy al mede, *quasi*, en soo uytterlijk, een duyvel in de hel, dan ist, *ik ben u wel genegen, maer dat ampt, het sy by versterf, of by omwandeligh onder de leeden, vervalt aen ons lid niet, maer aen dat lid, en daer is het weder ondergeloot, ende dien Heer tot sijn tour gevallen, dewelcke het sal geven aen sijn Soon, Swager of ander nae verwant zynde vanden bloede, maer, wort geseyt, die man is niet bequaem, noch gequalificeert, patientie, men kan daer niet tegens, die Heer verstaet het so, wie sal sig opposeren, hy sit vast in dat lid, men heeft hem dagelijcx (te wten tot sijn eygen vuylicheyt) oock van nooden, hy soude in diergelijke gelegentheyt weder een inde vveg sijn, wel seyt dan den sollicitant by een ander occasie tegens sodanigen vrient, dit ampt is aen u lid vacerende, ik weet wel dat het u niet te lot is gevallen, maar u lot lijkt u confrater en sijn vrient beter, dat gy met den selfden ruylde, dan vvas sijn vrient en ook ik geholpen, dat is de rechte slach, en sal tot antvvoort bekomen, ik sal sien hoe het sich wil inschicken, dat draeyt dan op gelt uit, en dien handel wort soo aerdig bestelt, dat men soude seggen, waar komen alle die haken en oogen van daan, het welk alleen maar dient, om den sollicitant te doen geven, en te geloven dat hy geluckich is, van het selfde noch te obtineren, maer wannermen een geëvalueerde Duyvel in de hel heeft, *dan kan men tegens resolutien staets-gewijs eenparig genomen, ongequalificeerde door ruyling van loten tot Ridt-meesters en Regters maken, komt dan noch een bal die van hem stoot, en uyt de wex van correspondentie over de stoot wil springen, soo moet sijn vrient hebben stem en tractement, dan hebbe niet waer om waer, quid pro quo, en het staet in 't huysje, sulcx dat daer niet een aes te kort is, het stryd met den Eed niet, klaer is kees!**

O Duyvelsche lotinge en inschickinge, die erger als de pest is, tot verdruckinge van de bequaemste en gequalificeerde, en tot promotie der Idioten en Vremdelingen, streckende tot ruine van de goede Borgers en Ingesetenen, en bygevolch van de gantsche Provincie, het welck wraeck voor Godt roept.

VWat heeft men al streken gebruikt, om creaturen na sijn sin, in het eerste lid, by vacature te mogen krijgen, tot verskering en versterking vande correspondentie, „ dan was niemant gequalificeert, of hy most capitulaar wesen, en die men te vo- „ ren van dat niet te sijn, had gerecuseert, heeft men naderhant daar toe gepro- „ moveert, en dat dracyde dan menichmaal uyt op yemant die een kint buytens
beens

„ beens gemaakt had , of op een gek die niet een voet eygen inde Provincie
 „ competeerde , en dewelke op een gekx dochter verlief was , wesende den
 „ Groot-vader een Soon van een geschoren Paap , die sijn boeltje troude ,
 „ naar dat hy kinders daar by had , dat quam soo nau niet , de Capittels had-
 den daar eerst reden en aenleydinge toe gegeven , met yemant binnens tijts
 Cappittulaer te maken , soo dat sy het haer selfs ten delen hadden te impute-
 ren , het is waer , doch sy hebben daer na uyt hun aller naem een ample en wel
 geraifonneerde deductie daer tegens ingelevert , maer op defelve worde min-
 der reflexie genomen , dan op een request van een sackedraget , ick sien niet
 dat een van die deductie makers , met al sijn wijsheyt , te Parijs meerder heeft
 uytgerecht , als met de voorschreve deductie gedaen is , dat wisten eenige van
 sijne committenten oock seer vvel , sy souden anders het vremptje op het
 slach niet hebben laten komen , sy slachten de molenaers , sy sullen daer eer
 en profijt aen vast is , niet vande hant wijfen , en vvanneer het haer niet ge-
 lijckt , evenwel de secrete directie aen haer houden , om haer doen en laten
 daer na te reguleren , en achter te houden , dat haer niet dienstich is in 't licht
 te komen , sijnde aenden staet soo weynich brieven gecommuniceert , dat
 men kan berekenen , dat yeder brief aende Provincie wel op hondert ducats
 komt te staen . En wie soude gedacht hebben , dat den and'ren deductie-
 maker , so yverich soude sijn geweest , dat hy , om te wesen premier noble van
 Zeland , de correspondentie die hy hielt met dien Assigen Heer , en den Ben-
 schopper Advocaet of derde deductie-maker , van tijt tot tijt soude hebben
 gecommuniceert aen het Fransche Hof , van welcker communicatie , sijne
 correspondenten niet onkundich sijn , het sijn te samen vremden , en buyten
 de regeringe , volgens dien te minder soude .

*Is daer weer een ander die een ampt wil kopen , en den selven en den resignant niet
 wel voorsien Zyn van vrienden van macht , dan is het ; O ! daer leyt een resolutie te-
 gens alle resignatien , insonderheit wanneer gelt gegeven wort , geen wonder , want dan
 souden die correspondentie maets niet trecken , doch komt yemant vanden hare om te
 resigneren , (schoon sy beyde vremt sijn ,) het sy wegen sieckte , onbequaemheydt of
 noot saeckelijckheydt of ghebreckelijckheydt , dan wort daer in gedispenseert , doch met
 een ploufibel bedingh , van 't seljde niet te trecken in consequentie , wel te verstaen ,
 ten waer het weder tot dienst van een vanden bloede kende strecken : Gaet dat niet
 wel , ja regel recht na de hel , dat sy noch Paeps waren , dan konden sy biechten en also
 absolutie krijgen , of dat sy met den Moordenaer berouwt hadden , als in hun soo veel
 vroomheydt en deucht was : maer nu eylaes , dat sy haer so geboeyt houden aen dien
 Arminiaenschen suerdeessem , en stock-regel van eygen vryen wil , en eygen ge-
 rechtigheydt , Gods bestieringh niet anders considererende , als bygeval van haer-
 luyder eygen versuym of toe-doen , soo sal ick haer hun reyse buyten mijn laten ver-
 vorderen .*

Wat heeft men dat gebröet, sedert het jaer 1650 weder voortgeteelt, en gevoert aende *witte borsten*, sien woeden, en te samen sweren, in dese onse Provincie, tegens de fundamentele wetten der Regeringe, en met eenen tegens den Prins, de welke noch een wees en een kint was, hebbende noyt ymandt verongelijckt, wesende by haar gehaet vande wiegh af, of eer hy geboren was, wat was de oorlaeck, eygen voordeel en ambitie, om haer eenen naem te maecten, een yder vande Regeringe sich inbeeldende een Souvereyn te wesen, welke macht by veele van haer, hare vrienden en t'Hans absoluyt oock soodanich, tot walgens toe is genfurpeert, en tegens hare mede Borgers en ingesetenen met een uytsteekende opgeblasentheyt geexerceert. *Was yvers een geselschap, al waer ymant quam, die niet inde Regeringe was, alhoewel anders van geboorte, middelen en verstant ruym soo veel of soo goet als die aldaer presente Regenten, hy worde nauwlijcx eens aengesproocken dan over schoer, en bracht hem ymant noch eens een glas wijns, dat was soo veel faveurs of genade, als te Rommen, dat men des Paus voeten vermach te kussen. Sy rotten wel gedurich by een, maar om 's Landts-dienst of welvaren te besorgen, of daar eens om te dencken, vont men sulcker nauwlijcx soo veel, als daar rechtveerdighe in Sodom worden vereyscht, en als somtijds een goet Patriot wat goets voorstelde, soo tradt een ander ten cersten in de baen, het goede contraminerende, of den vierden penningh voor sich bedingende, voor en aleer het heylsaem werck te openbaren, waer mede men het Landt en Gemeynte soude kunnen subleveren, siet hoe leckt het vremde kgetje, het vremde kalfje, hoe deftich exploitteerde by sijne commissie, als hy by den Brandewijn-branders gingh, om te informeren, wat koorn hy daer toe in voorraet hadde, dat, indien hy hem inde winst wilde inlaten, sonder deel aen het verlies te hebben, dat hy dan wel maken soude, dat hy voort woer, mer het disteleren van zyn Brandewijn, is dat goen leeuwe societeyt sijne aengeboren happicheyt sach men klaer, als hy soo stijfkoppich bleef staen, dat die posten, dewelck al sijn Confraters eenparich tegen-spraken, in zijne rekenings soude worden gevalideert, klagende dat hy nu niet een vriend hadde, want in voorgaende tijden had men den anderen wel een slach weten te voegen, hy dede oock sijn best, neffens andere Geest-dryvers, om dien man, die soo net op zyn Scavants niet naer haer sin geschreven had, te doen deporteren; hem meer ontnemende, als hem te voren gegeven was, en om soo een schoon werck te beschicken, soo haelde men een finen Priester uyt het hof, als men wat schurft wil uytwercken, dan heeft men schurfte instrumenten van nooden, hoe wel hielt hy Zijn trockw belofsten, en hoe voleynde by het uytleggen vande Stads, naer dat hy de een met kint gemaakt, en de ander op groote kosten gebracht had, liet hy het vercken leggen bloeyen, en gingh weer by sijn Confrater het oljcke Boefje te hoof, die het recht wist te draven, naer dat sijne begenadigsten het selfde van nooden hadden, tot bevorderingh van Zyn Soons practijck,*

wat beminde den selven de Oesters en Rijschen-wijn, dat is dien Overeem-
schen Borgemeester wel gewaer worden, en als die oester-tiit weder aenquam,
verliet de Stadt, die hem goede wasdom gegeven had, en begaf sich naer Hol-
landt, wat luckte het hem, doen hy met de Rijschen-bay soo op-gevult was, dat
hy noch smoorde in't water, waer mede deselve was afgebracht, daer hy, son-
der het doorsteeken vanden dijck, in dat vuyle stinckende water soude hebb en
gestickt.

Wie heeft oock niet gesien, dat buyten nootsaecklijckheit en generael nut, tot
grootte kosten van 't gemeen, en ondienst vande Stad, is verdiept en verbroot den
Yssel naer Montfoort, en weder belet het graven vande Vaert tot inde Eem, waer
by de gantsche Provincie, en insonderheyt de voorschreve Stadt in tegendeel sou-
de hebben geprofitteert, maar daar had den Waal geen Landt, noch Visscheryen
leggen: Ick ben oock voor de waerheit onderrecht, dat seker Landmeeter
overflach gemaect hebbende, hoe veel dat de voorverhaelde Vaert na de Eem
van graven, en het geen daer aen dependeert, soude kosten, en waer voor hy het
wel hadde willen aennemem, het welck ten opsicht van het grootte voordeel, dat
de Provincie daer door soude hebben kunnen genieten, niet veel geweest soude
hebben, doch hy het selfde aen een Borgemeester van een voornaeme Stadt in
Hollandt bekeni maeckende, bequam van hem tot antwoort, hebt ghy dien
Heer v'Utrecht al gesproocken, spreekt die eerst, en komt dan by mijn, gelijk
geschiede, maer nae dat hy den Wael het gecommuniceert hadde, seyde geen lust
tot het werck te hebben, en dewyl den voorsz. Lantmeeter gooordeelt worde,
en bekeni was by alle de werelt, van sijn stuck wel te verstaen, soo gebruyckte
hy tot reden van uivolucht, ick mocht komen te sterven, alvorens het werck
was geperfectioneert, dan soude mijn huysvrou en kinderen in te grootte swaric-
heydt blijven, dus konde de voorverhaelde Borgemeester ten dienste van sijn
Stadt tot sijn oogbmerck komen, en den Utrechtschen Heer mede, den een
met te geven, en den anderen in't aennemem, dat ick soude geloven, dat dien
Heer ofte Wael het haghje jaerlijcx, en den hantgift by den aenvangh vande
overkompste voor hem alleen heeft behouden, dat sy veer van mijn, den Borge-
meester daer hy hier mede correspondeerde, heeft oock geen kleynen doop uit de
pan gehad, hoe soude hy anders (gelijk als de de voorsz. V'Wael) soo hebben
kunnen timmeren, heerlijcke en alodiale goederen tot soo merckelijcke somme,
aenkopen, sonder nochtans gelt te negotieren, of obligatien af te staen, siet Bor-
gers dat is dien man, vande welke ghy een geruymen tijd soo fier en trots beje-
gent sijt, die vande Borgers meelsacken maackt, en op andere luyden naem, voor
sijn particulier, soodanige suycker octroyen inde Vroedschap weet nyt te wer-
ken, tot nadeel vande gemene Borger, die, de welke de schadelijcke secte der
Arminianen en der selver maximes heeft gepratrocineert, mitgaders deselve, en

die van hare cabalen inde regeringe voorgedrongen, sich niet ontfiende de Stadthouderlijke regeringe met Eede, voor soo veel in sijn vermogen was, te mortificeren en doen mortificeren, eenige leden daar toe intimiderende, van dat sy anders haar kusten t'huys souden krijgen, of dat men het haar of hare vrienden inde Financie-camer soude doen gevoelen, *het selfde alsoo met sijn gebridelde stemme te boven komende, in weer-wil van soo veel and're considerab'le Heeren, onder welke waren vijf oudt-Borgemeesters, den selfden was absent, ick geloof dat die mede tegen dien Eedt soude sijn geweest, maer, wat sal ick seggen, hy is een falivouwer.*

Tegen de Paeps of Roomsche-gefinden sijn verscheyde placcaaten gemaect, doch sonder Ziel, maer alles recht geconsidereert, salmen bevinden, dat de Arminianen hebben in 't werck gestelt, het welck men bevreest is geweest, dat door de Roomsche soude geschieden, hebben niet de Arminianen, onder twee specieuse pretexten, als die vande religie en liberteyt, tot twee distincte reysen, den Staet gebracht ten uyersten ruine toe, datmen resolutie met kracht nam, en placcaaten met Zilen maeckten tegens hare vergaderingen, soo wel als tegens de Roomsche-gefinden (en de Officiers gelijk veel gheschiet niet lieten corromperen) het Land, dan gevest op de oude fundamenten, soude floreren als voor desen.

Anno 1618. Prins Maurits soo eenige verandering inde regeeringh ghemaeckt hebbende, vraechde aen seker Edelman, wat dunckt u van dat werk, dewelck resoluut en ten propooste antwoorde, U Excellentie heeft haar wel afgesneden de kammen, maer niet de ballen, sy sullen weder krayen, en het laetste sal quader dan het eerste wesen, waer van wy die tijden nu, met groote droefheit, smart en schade, beleeven, en met kracht haer voort-plantinge heeft toe genomen.

Om weder tot mijn voorgaende discours te komen, doet eens by het selfde, de mis handeling inde finantie, sijnde het bloet vande lieve Gemeente, en het murg harer beenderen, dewelcke ten dele sinisterlijck gedirigeert wort tot particulier profijt, als mede tot versterkingh van vele vuyle cuyperyen, die hare vrienden op 't lijf vallende, dewelcke na haren sin niet recht braden, noch pijpen-dansen willen, en weer anderen, die van haren bloede of correspondenten laten sitten, sonder reeckeninge te doen, sloten der selver te suyveren, of haer schult te betelen.

Indien maer eens by exempel klaerheydt worde gemaect vande penningen, ontfangen en geprocedeert vanden ontfang en vercochte goederen vanden Heer Afsch van Wyck, wat soude de arme Gemeente, weduwen en wesen daer door worden gefubleveert, niet tegenstaende de directeurs noch het selfde soude kunnen voldoen, ja dubbejt, en dat met de geprofitteerde interessen het welk haer genoegh

noegh behoorde te sijn, maar neen het is beter het haartstede en het huysgelt soor-
rigoureux, en met foodanige dreygementen, op eenen stont af te persen, en die
Seignors in die vette klavere weyde al voorts te laten grasen.

Dat de Rentmeesters en Ontfangers eens te borde brachten, het gelt, dat sy
onder haar hebben, als mede, dat neffens hare boecken, uyt de Stadt gesleept en
gevlucht is, mitsgaders, het welck by eenige Regenten niet ten comptoire is ge-
bracht, waar van ten haren behoefte obligatien sijn gepasseert, en den interest
loopt en betaalt is, men soude den Intendant voor een tijt, en in extinctie van ee-
nige petitien, of ten delen of wel in 't geheel hebben kunnen stullen of voldoen, te
meer als men de genegotieerde en noch onderhebbende penningen daar toe em-
ployeerde, maar die gaan tot betalinge van verschene tractementen vande Hee-
ren, en der selver bediende, *sub fide silentii*, anders soude alles stil staen;
Voor de Dienaers van Godts woort is niets ten besten, and're verleent men or-
donnantien op dorpen daar geen huysen staan, soo laat men de arme Gemeente,
die niets winnen, of eenige renten ontfangen kan, inde grootste ellende en ar-
moede sitten, die onmachtich is haar eygen nootdruft te besorgen, veel min, dat
deselve kan surneren, het geen haar de ingelogeerde Soldaten haar aspersen, waar
van die Messieurs haar exempt houden, accordeert dat wel niet te wesen Voor-
standers van 't gemene best, daar men soo om kuypt, en het hoeft af wil sijn, als
men de leden in dier voegen tracteert, insonderheyt als men die buyten in quar-
tieringh, en niet in regering sijn, sonder aan te spreken ofte te laten manen, aande
militie wegens het weeck-gelt van exemptie overleyert, is dat niet een schoon
tritsche van Gecommitteerdens, men behoorde haar namen tot een eeuwige
memorie aan de galgh te spijckeren, met een devis daar onder, *quod non fecere
Galli fecerunt Vervecini*.

De Finantie-camer is met een goet insicht en oogherck, en na iterative in-
stantien der vromen oppgericht, hadden de Regenten daar van geen leden ge-
weest, op een instructie naar vereysch van saken, als de Raden te Hoof hebben,
ick geloof dat dien Schout van seker Dorp soo merckelijcke somme, sob veel ja-
ren niet schuldich soude sijn gebleven, maar nu dese politijcke Finantie-camer
dusdanich geregeert wort, soo verwondere ick mijn geensints, hy en sijne bor-
gen sijn vanden bloede, dewelcke buyten twijfel mede hebben geparticipeert
inde schult-penningen, hoe na waren sy uyt de borchtocht geraakt, hadden die
Heeren vande Stadt maar willen consenteren, dat den principaal, by sijn vrouw,
die op haar sterven lach, had mogen gaan, en alsoo eschapperen, wat worden daar
nu en dan al aardige uitvluchten gebruyckt, men soude seggen, waar komen de-
selve van daan, wel hoc, het is door de directie van dien grooten directeur, die ge-
durich als hy geen Borgemeester is, inde kamer van finantie sidt, het sy van sijn of
een ander lidt, dewelcke neffens *mien* Heer, sonder last te hebben, buyten

kennisse van de Staten, die daeghlijcx inde Stadt vergaderden, en sonder af te wagren, wat de Gecommitteerden, expresselijck aenden Koninck afgeveerdicht, verhandelt mochten hebben, veel min aan sijne committenten rapport te doen, de Stadts-poorten op genade en ongenade, sonder eenige conditien te bedingen, in vremde handen gaf, en de Borgers van hare bestelde wacht gelaste naar huys te gaan, daar niet meer versocht was dan doortocht, en de troupes waren al doende met buyten om te marchieren, sulcx is by niemant, inde Steden op den Yssel leggende, gedaan, was dat niet wel ingeschickt, *dat was den dach seyde hy aenden Cardinael de Bouillon, den selven ombesende, daer hy voor ses jaer al naer hadde gewenscht, thoonende hy alsoo neffens sijn compagnon sijne openharticheyt, dat het beter is Fransch dan Prins te sijn, om recht een Wit kint te wesen, wanneer den Prins als vriendt ontrent de Stad quam, hielt men die buyten, men wilde met sijn huysvrouw op een pad, maer doen den Marquis de Rochefort, met de troupes vanden Koninck doortocht versocht, bleef men, en liet deselve binnen, siet men hier niet klaar de vroeging van sijn gemoet, en het quaat dat hy gedaan heet, versende den Vorst, dewelcke hy bestelt hadde, geen Stadt-houder te kunnen worden, en ontfangende den anderen, van wiens goede wil hy sich verseeckert hielt, hebbende alvorens aen grooten Fulcanus aangeport, van sich te haasten, om met den Koninck te handelen, alsoo een ooghblicx tijts versuymt, te veel verloren was, laat een yeder eens in 't generaal acht nemen op den swier van sijn huyshoudingh, en opvoedingh sijner kinderen, of alle het selfde accordeert met het geen waar van hy is gekomen, sijn Soons, schoon noch inden rock, hebben een degen op de sy, sijn neef, voor sijn vertreck naer 's Keyfers Hof, wort in drie groote silvere lampet-schotels de spijs aangedient, inde vierde wascht hy sijn handen, de hantdwaal, naar mijn best onthoudt, van blouw Noorts-Hollants linnen, doch het waren pille-giften, maar ick sie en weet wel, dat, die in soo een verdorven tijdt inde regeringh niet is, of daar in sijnde, vroom is, of niet veel te seggen heeft, noch inde correspondentie perticipeert, met soo groote en kostelijcke pillegaven niet wort overdrongen, doch men moet geen quaat achterdencken daar op hebben, een eerlijck man sal even wel doen, dat tot 's Landts voordeel, en ten besten van weduwen en wesen streckt, dat gelooft den Duyvel, *correspondentie en eygen voordeel gaat boven al*, dat is de leus en stock-regel.*

Wat heeft men (om te belachen) eens groote dissentien gesien onder die twee correspondenten, gecauseert over het vergeven van een Schoolmeester-ampt, het welck soo hooch gingh, dat, gelijk sy, beyde met de Witte-quast bestrekken, op de gesontheyd des Prins niet wilden drincken, sy ook op die van des eenen en des anderen niet begeerden te doen, in welck geschil haer oock vermenghden hun respective huysvroujens, van welcke beyde genoegh te seggen soude

de vallen, doch dat soude buiten mijn propoost wesen, maer by de correspondenten gemerkt wordende, dat and'ren een stock in 't wiel mochten komen te steecken, hebben die questie geappaiseert, Herodes en Pilatus vereenicht en tot vrienden gemaeckt, voortgaende als te vooren, de ampten onder en in de leeden verloot, en vervolgens koopmanschap daar mede gedreven, dogters en soons mede uitgetrouwt, accoorden mede gemaeckt, erffenissen, soo binnen als buyten de Provincie mede gescheyden, alle het welke noch de naem moet dragen, van de selve om niet, acnde bequaemste en gequalificeerste gegeven te sijn, mitsgaders 's Landts, weduwen en wesen haar voordeel betracht te hebben, die dat tegenspreect en de waerheit seyt, die wort met een houtskooltje in 't dootboeck geteyckent van noyt gheavanceert te worden, hy heeft de ghesalfde geraeckt!

O wee onse vervallen Republijck, daar de particuliere heer en baatsucht so hoog gesteygert is, dat op eerlijcke luyden, en op het welvaren der Gemeynte geen beter acht genomen wordt, schatten en scheren daar weten die gesellen raat toe, wel wort by haar geseyt, wy moeten daar mede in betalen, het schynt so, maar sy weten dat weer met haar dach-gelden te vinden, en de Pachters hebben alijt het een of ander pretext om afflach te versoecken, dan raecten de correspondenten by den Pachter vry, of daar wort soo veel inde keucken vereert, dat sy door een ander middel buyten belastingh blijven, anders klopt den Pachter voor een doofmans deur, en trecken voorts foodanige dachgelden van die commissien, dewelcke sy gedurich smeden, dat het landt wel daaghlijcx penningen diende te negotieren, om deselve te voldoen, sach men niet voorlede jaar, hoe grooten somme, boven sijn dachgelden, gefurneert is, aan dien eenen Gecommitteerde of gevolmachtigde te velde, tot sijn equipage, wat heeft hy daar voor gedaan, niet anders, als den Prins in alles tegen te spreken, en sijn schouders, als men wist goets konde doen, op te trecken, doch hy most wel, hy was daar toe vanden Groot-vorst gelast, wiens ezel hy is, en op wiens stal hy de meeste tijt wel en warm gevoedert wort, endie had sijn Witte instructie, waar na hy den ezel reguleerde, en in sijn Provincie komende, als hy het boven soo verbruydt hadt, en het leger voor de Stadt lach, en hy daar binnen was, soo is hy niet eens inde vergaderinge der Staten erschenen, als een mede Lidt, veel min heeft hy rapport gedaan, wat te velde voorgevallen was, of kennisse gegeven van het patent dat de Staten Generaal gefonden hadden, om het leger te doen retireren naar Hollandt, waar na de Staten deser Provincie, sulcx by tijdts geweten hebbende, hare mesures hadden kunnen nemen, maar men schepte de vreught uyt sijn aangesicht, als den Hartoch met hem hant aen hant over de wal ginck, om ordre te stellen, dat 's Landts en Stadts canon, onder schijn van probeeren soude ten bersten en aen stuocken geschoten worden, sijn rector is voorsichtiger, doende sijn bestellingh in 't heymelijck, maar gaande naar Engelandt, tey-

kent eerst het patent, dat het gansche leger de Provincie soude verlaten, en alsoo ten proye staan voor de Franschen, sonder daar van sijne principalen notificatie toe te senden, maer vviest wel te besorgen, dat hem de penningen tot de equipage van sijne reys worde bestelt, waer voor men wel drie foodanige reysen soude hebben kunnen doen, het was doe geen tijdt van parade, maar van stof en asch, wat konde den Koningh anders dencken, als, is dit, dit volck het welck my haren disperaten stant kompt bekent maken, en dat noch uytterlijk groots en hoochmoedich, is, of alles noch wit was, neen, sy moeten al beter en meerder haer vvonden sien en voelen, dan sullen sy nae behooren leeren nederich vvorden.

Ick sach laastmaal een boeckje aan hem gedediceert, daar hem by den autheur soo veel perfectien worde toegeschreven, als aan een Engel soude kunnen geschieden, uytgesondert de presentelijke gelucksalicheyt, maar had den autheur gestreecken het kruut van leugens en bedroch, op de duygen, waar op sijn patroon de banden van samen-sweringe, met sijn drijf-hout van hoochmoet aandiffelde, om het recht naar sijn interest inden haack te wercken, en dan noch wat anders wist of kennisse hadde vanden Thymiaan-pot, ick wil hoopen dat den autheur soo breed of onbeschaamt niet soude hebben gaan weyden, ten waar, dat hy sijn patroon, daar door, voor een ander man wilde doen gaan, dan hy inder daat is, het welck ick vrees hem sal ontschieten, als mede dat sijn boeckje daarom te meerder getrocken en gelesen soude worden, aen de dedicatie heeft men genoeg, om welcker, en geen ander oorfaack ick geloof, dat het boeckje gemaakt is, hadde het doch eerst in 't licht gekomen, naar het arrivement vanden Prins van Conde, hy soude oock hebben kunnen vermaan maacken vanden lof, die den Prins hem naar gaf, van die wel genegen expressien, dewelcke hy gebruyckte, als hy den Prins uyt de naem vande Staten verwelkomde en naderhandt valediceerde en als hy den selven trant hielt en lof bequam, wanneer hy uyt den naam als boven, de Hartogin van Mekelenburch congratuleerde, tot welke onthalinge hy, in 't secret, de Franschen aengeraden hadde, dat die het souden urgeren, en om wel te gevallen in 't oogh vande Princes, had hy een nieuw kleet aangedaan, geheel op de Fransche snof geaccommodeert, maar het was geen swart met goude kanten, dit alles is voor den autheur nu te laat.

Om voorts te gaan men verhoocht der Heeren tractementen, men seyt het is reedelijck, want de tijden sijn kostelijcker als voor desen, maar wie maakt die tijden foodanich, sy, die soo groote dachgelden en tractementen trecken, dat sy haast niet weten, waar sy daar mede heen willen, het is sulcx, nu trecken sy, soo te seggen niets, maar hoe kompt dat, om dat door de Vroedtschap in het begin van Februarius verhindert is, eenige ordonnantien te expedieren, dan met kennisse
van

van 't voorschreve Collegie, daar sy, tot die tijt toe, haar selfs tractementen en leges heel wel hebben beforcht, doch krijgen sy de handen eens weder los, sy sulen voor haar achterstel wel forge dragen, dat sy mijn eens beschaamde, en tot een leugenaar maakten, en dat sy by dese bekommerlijcken tijdt, het Lant voor niet dienden, en noch een gedeelte, van 't geen sy voor desen soo dubbel-fout, onrechtveerdich genoten hebben, tot verlichtingh vande arme Gemeente en het Landt sonder Interest leende, dan soude ick staan als Piet Snot.

Eenige tractementen van beampte perfoonen, beken ick, sijn noch al lijdelijck, als sy daar buyten niet genieten sulcke menichvuldige groote dachgelden, boven die sware en kostelijcke verteringen, en s'Lants middelen employeren, daar toe deselve sijn gedestineert, dat de ampten en beneficien gratis worden gegeven en geconferreert aande gequalificeersten en bequaamsten, soo als de crectie vande Vroedtschap wel mede brenghet, niet aan kinderen en vreemdelingen, niet aan een persoon soo veel, waar mede men bequamelijck, en tot meerder dienst van 't Landt, twee en drie en meer perfoonen kan versien, en daar van gedient wesen, noch oock niet aen knechts (die onverdragelijcker sijn als hare Heeren en Promoteurs, en dan haar selfs niet kennen) dewelcke men by wijlen uithouwlijckt aan de een of ander meyt by wien men te voren wat jonckx gehad heeft, en wat menich blaatje wort om sulcke of diergelijcke oorfaken uyt des Wijn-coopers, Brouwers en andere winckeliers-boecken gescheurt, of voor betaalt door gehaalt, het geschiet tusschen vier oogen, *daar is geen gelt gegeven, den Eedt is gesalveert.*

En om alle hare vuyle kuyperyen, belastinge en verdruckinge der Gemeente te kunnen mainteneren, soo hebben die sijne quanten gecorrespondeert in Hollandt met die amnestie verbrekers en die seclusie en eeuwich Edict fabriceerders en besweerders, en die vyanden waren, en noch sijn, van de goede oude forme van regeringe de goede niet te nae gesproken, waar by ons lieve Vaderlandt, soo menichte van jaren, heeft toe genomen en gefloreert, mitsgaders in liberteit geleeft, hoe voorbarich was daarom dien eenen Souvereyn (door behulp van dien witte Scavante Fransche en a la mode Secretaris, die sijn stijl, als van soodanige stof gehandelt wort, op sijn Witsch en Fransch aardich weet in te schicken) van te communiceren aan den Groot-Vorst, het ontwerp vande resolutie des Vroedtschaps, dewelcke dienen soude, om af te sweeren de Stadthouderlijcke regeringe, die het voorschreven concept, sonder versuym des tijds, voor een formele resolutie, aan sijn Witte principaal over sondt, en die sulcx oock ten eersten aan alle die leeden van Hollandt copyelijck bekend maackte, met verfeeringh die hem gedaan was door den Groot-Vorst, dat alle de and're leeden van gelijcken souden doen, het welck achter bleef, maar men brogt so veel te weech, dat des Stadt-houders stoel uyt het Hof raackte, selfs den Sondach niet ontfiende,

siende, om daer aen te wercken, soo yverich waren die Witte-gesinde en slaven.

Ick sie wel, dat sy nu, voor soo veel als het uyerlijck aengaet, aen alle kanten soecken palm int vuer te leggen, by die geen, dewelcke acnden Prins dependeren, werelijcke en geestelijke daer toe employerende, hangende also voor een tijt de buyck naer de wint, affeggende de wolven-huyt, en aendoende het vossen vel, ten geschiet niet ter liefae vanden Prins, noch sijne Domestijcken en het Vaderlandt, waer van sy doot-vyanden sijn, wanneer het met haer interest niet over een kompt, maer om by veranderingh van tijden, door dat middel by den Prins aengenaem te wesen, en weder in 't hoochste credit of gesach te kmen, den Groot-Vorst is loos, by doet gelijk Reyntje en Zendt den Ezel voor af te hoof, die daer als spion of agent leyt, en hem alles overbriefft, en was het mogelijk, om noch eenich goets voor het Fransche Hoff uyt te wercken, daerom oock sijn goet buyten confiscatie en sijn huys staen blyft, anders den inderlijcken haet, voort gequëckt door dat Witte ingesogen soch van eygen voordeel en heersucht, om met die van Babel haer eenen naem te maecten, en schatten te vergaderen, is soo groot tegens den Prins, dat geen gelegentheynt by haer versuymt sal worden, om de Arminiaensche witte factie en maximes op het yverichste weder in te voeren, daer toe siet men haer daeglijcx, soo secreet het mogelijk is, conferentie houden met die van het Fransche Hof, seggende den Gouverneur Stoppa den 17 December tegens den Groot-Vorst, ick sal u mergen achtermiddach selfs seggen of late weten, dat Leyden over is, dan salmen de Hollanders wel anders tot vrede dwingen, waar van den roep in Hollandt is geweest, als dat de Staten van Utrecht aen het geseyde hof versekeringe hadden gedaen, dat de gemelde Stadt haer op de eerste sommatie soude overgeven, het welck abus is, en alleen maer is gepleecht by de witte-gesinde, en die der selver vlagh voeren, sulcke luyden mach men niets vertrouwen, alhoewel mien Heer (daer een ander sijn gelegentheynt vermindert, heeft een knecht achter hem, en een vergulden dogen op de sijn, soude hy die wel van sijn Vader ge-erst, of op Staten-beurs studerende gedragen hebben) met sijn subtiel verstant, neffens sijn gespan van vieren, wel stoutelijck beweren derf, dat in geen delen eenich verraet, ontrent het gepasseerde, en de toevallen van voorleden jaer soude sijn geweest, maer dat het was een seker constellatie der Planeten, dewelcke tegens het Landt heeft gelegen, waer door de Regenten als suffende en bedwelmt sijn gehouden in een tuymelgeest, sonder behoorlijcke acht te nemen op haer devoirs, en de desentie des Landts, men moet het geloven, want mien Heeren weten dat wel, sy hebben acces tot inde secreetste raet-kamers, daer haer alles gecommunicert wordt, gelyck als den langen Swarten dienaar en den Lombardier, (die hier soo schoone
Frank-

Franck-foortsche en Haeghsche brieven weet te schrijven, laet hem toe sien, dat hy niet haest weder inde bonen raect) de deur achter haer toe, waerom niet, den dienst des Koninck vereyscht sulcx, mien Heer heeft daerom oock sedert het Fransche wesen, neffens de out Borgemeesters inde vergaderinge vande Staten gecompareert, aldaer kunnen sy int heymelijk alles openbaren, hoe men de Predicanten moet doen bidden, en waer door men de regeringe en Gemeynthe kan gedwee en gehoorsaem maecten tot geven, gelijk men in het eerst al ge waar worde aen die een hondert een en tachtentich d. ysent negen hondert guldens, sy en die vanden bloede, mitsgaders hare begunstliche, mogen de twee jaren heersteegelt korten, of het wort haer geresitueert, en sy worden over de absentie harer naaste vrienden niet aangesproocken de huyshouding is opgebroken, genoeg voor favoriten want de commissie ter generaliteyt was al ingegaan, en als men door last vanden Commissaris des broers huys buyten begint afte breken, voorkomt daar ordre van 't Hof om met het vorder te supercederen, het is abuys, den Commissaris weet het secreet vande misse niet, maar and're eerlijck ingesetenen (tegens dewelcke den Coninck verclaerden den oorloch niet te hebben aanghevangen) en die tot het been sijn afgehaalt door inquantieringh als andersints, daer de and're vry van sijn, levert men inde klouwen, als ennosele en weerlose duiven, ten proyc vanden vremde grijp-vogel, sijnde niet een vande minste gedeelte der passie Christi, dat hy van sijn eygen Volck de Joden, aen een vremde Rechter de Romeynen, worde overgelevert, is dat niet treffelijck gecorrespondeert, ick geloof sy soudent met den Duyvel corresponderen, en alles weten in te schicken, als hy haar maar een gedeelte vande directie inde regeringe wilde laten behouden, sy blijven daar by als den dief by den bast, beminner het speck, en gaan soo moetwillens naar de hel, als men sien kan, want het gebeurde, als men te Ceulen soude beginnen te handelen, een van haar sich liet ontva'len, dat men de Vrede maar hadt, en de regeringh bleef soo als die is, alles soude wel haest weder by komen, maar die tijt liet doen noch niet toe, te vragen, welcke regeringh hy meynde, of de voorgaande Staatsche, of de als doen Robbertsche, dewijl het antwoort het welck daar dan opgepast soude hebben te periculens was, alsoo beyde die formen hebben gediend tot geffels onser fonden, sijn droom moet sijn gemoet ontroert hebben, siende dat al de werelt weet, hoe dat Montbas te Utrecht gevangen wordende gebracht, hem ten eersten ontboot, alseen vertrouwt correspondent, gelijk hy oock niet manqueerde ten eersten by hem te gaan, wacht u voor dat volck, en voor die, dewelcke den kap op den tuyn hangen, die defenderen dat superstitie en afgoderye sulcx niet is, die gedurich strevelen tegens goede Kerckelijcke ordres, die de sleutels vande kerck aende Magistraet overleeren, gelijk sy de Stadt hebben gedaen aen den Marquis de Rochefort, die de Militie hebben ingehaelt, om

de Predicanten uyt te setten, gelijk sy die mede hebben laten binnen komen, om den Prins te ruineren, en de oude fundamenten der regeringe te renverferen; en dat Arminiaensch-gebroet (van de welcke al volwasse hanen gekomen waren, die luytkeels met macht kraeyden) volkomen op den thron te setten, Godt sy gedanckt, die door sijne groote wijsheyt en genade, den eersten met den and'ren, van eene hen voort-geteelt en voort-gevoekt, de kam en ballen heeft laten afhalen, Godt gawe dat sy de laetste waren, en de noch overgeblevenen haar spiegelnden, berouw en lectwesen hadden.

Wat heeft dat gebroet in ons bedorven Sticht, devoiren by het hof aangewent, dat alle Regenten en Officianten den Eedt aanden Koninck souden doen, om by tijden en wijlen haar doen soo veel te meer te mogen rechtveerdigen: maar den Koninck oordelende, dat hy by Vrede-handelingh, of andersints dese Provincie soude verlaten, en hem geen reputatie soude sijn, die soo haast te abandonneren, die met eede aan hem verbonden waren heeft sulcx gedeclineert, maar ik heb mijn laten onderrechten, en ick geloof oock sekerlijk, dat vele hare staten en bedieningen verlaten, en den Eedt niet gepresteert souden hebben.

Dat eenige door swackheyt bloharticheyt als andersints, uyt de Provincie sijn gewecken, en haar actie en bedrijf excuseren daar mede, dat sy geen deel aande Fransche regeeringh begeerde te willen hebben, of met haar presentie, der selver doen aansiene, als te approberen, het schijnt soo wat, maar eerst, wat redenen, dat een Regent met Eede aan sijn Gemeynthe en Ingesetenen verbonden, om haar recht en welvaren te besorgen, gelijk een Predicant in 't geestelijck, deselve verlaat, gene, hadden alle de gevluchten gebleven, ik geloof dat die Franschen soo opentlijk als in 't heymelijck niet souden hebben bestaan, alles soo ten besten der Franschen tot belastinge der Gemeynthe te dirigeren, en hoe dat in een plaats meerder luyden van qualiteyt en verstant gevonden worden, hoe dat die geen, die deselve exactioneren wil, tegens reden en op onbehoorlijcke en ongehoorde wijze, sich meerder schaempt, en door de presentie, en om de getuygenisse van soo veel eerlijcke luyden wort als daar van afschrickt en afgehouden, gelijk alle de steden, die minder als Utrecht sijn, en met soo groot aantal van gequalificeerde inwoonder niet bewaert sijn gebleven, getuygen kunnen, het is waar, ten langen lesten wort Ulisses wel eens mede opgegeten, maar een belegerde Stadt, al siet die geen ontfet voor handen, moet sich defenderen, niet wetende, waar noch yet goets van daan kan komen, wat aangaat, dat de absenten willen seggen, dat sy der Franschen macht of finantie niet hebben willen helpen slijven, met hare consumptionen impositien en taxen te betalen, daar op dient kortelijck, dat sy sesmaal en meer de Franschen hebben versterckt, dan die gebleven sijn,

wanneer men eens opmaackt, het geen sy gegeven hebben tot afkoop van hare absentie huysen en meubelen, mitgaders de weerdye vande meubilen in der Franschen handen gebleven. en waar door die oock verrijckt sijn, het waar te wenschen, dat alle deselve, om de voorschreve pretexten haar geabsenteert hebbende, sijn Hoocheyt hadden geassisteert met raat of met den degen, tot verlossinge en herstellinge der Gemeynthe, die sy gesworen hadden te beschermen en te besorgen, sy souden haar bedrijf beter dan met de voorverhaalde redenen rec. tweerdigen kunnen, maar daar van heb ick weynich gehoort of gesien, doch die dat gedaan hebben sijn lof weerdich.

Nu om te besluyten, de militie was vervallen, en de politie inde grootste confusie, daar waren emissarissen dewelcke schreven, dat geen Stadt-houder nodig was, dat Hollandt soo veel machts hadde, dat die aande Unie vande and're Provincien niet gelegen ligh, of het most noch eenichsints Utrecht wesen, want daar vont men noch luyden van hare maximes en gesintheyt, *als bootjens vast aan't groote schip, met de witte vlagh op.* Ieder Stadt van Hollant was Souvereyn, en als een republiick op sijn selfs, sich kunnende oock alsoo maintaineren. Waer is nu dien VVaal, dien leugenaar, en valschen Interestschrijver, had Godt niet door die innerlijcke beweginge der harten, en ingewanden der vrome en oprechte Edelluyden Borgers en Ingesetenen te wegen gebracht in Hollandt den opstant der selver, tegens de VVitte en Arminiaansche Factie, soude niet dien *Grooten Fulcanus* met plain pouvoir versterckt sijn geweest, om met den Coninck te handelen, en oock volgens haar voorgaande overkomste, op foodanige nadelige conditien te sluyten, die ons daar door, als in eeuwige slaverny souden hebben gestelt, niet tegenstaande een oudt Utrechts Heer het selfde in de vergaderinge van de Staten Generaal krachtich tegen-sprack.

Maar ten eersten naer den voorsz. opstant heeft men beginnen te speuren de voorgaende liefde en trouwe, de Franschen hare progressen gestuyt ten dele door de wapenen om dat sy gefrustreert waren van alle raetsplegingen en acnslagen van sijn Hoocheyt dewelcke eerder geexecuteert sijn geweest als dat deselve ter ooren van haer sijn gekomen, hoe lofselijck sijn meer gemelte Hoogheyt, vermits de voorschreve secretesse int gesicht van soo machtige vyantlijcke Armade de Stadt van Naerden heeft wegh genomen in soo weynich dagen, daer over moeten alle Krijchs verstandigen sijn Hoogheyt meerder glorie toe schrijven dan acnden Koninck van Vranckrijk het winnen van Maeltricht, behalven alle de andere heroique actien by sijn Hoogheyt voor het winnen van Naerden, soo te water als te landt uytgevoert, sijnde alle teykenen en preuven van neffens sijne Hoogh-lofselijke Voor-ouders het Vaderlandt te willen beschermen en bewaren.

*Sa dan lastich ghy Patriotten, blijft by u begonnen werck, en laet u
 het mishandelde Utrecht op het spoor volgen, hooch acht den Prins en
 uwe Vryheydt, die beyde wonderbaarlyck tot noch toe, door een sonder-
 linge bestieringh van Godt behouden sijn, dewelcke te samen moeten staen
 blyven of te gronde gaen, en dat op die oude salutare gronden van reli-
 gie, eenicheydt, confidentie, vigilantie en dapperheydt, legt af uwe son-
 den, waer mede ghy, als ick hier voor in 't begin geseyt hebt, God ver-
 toornht hebt, en oorsaeck sijn, dat uwe Regenten, in dier voegen, gelijk
 geseydt is, gebruyckt sijn als instrumenten tot quaat, dan sal Godt den
 Prins geven Davits vroomheydt, Salomons wijsheydt en Samsons sterckte,
 tot sijns Naems eer, 's Princes langh leven en uwer aller wel-varen ter
 Salicheydt. A M E N.*

Aldus gestelt in 't Leger van sijn Konincklijke Hoog-
 heydt ten tijde als de Franschen te Naerden den
 Uyttocht deden.

F I N I S.